

Vec C-621/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

6. október 2021

Vnútroštátny súd:

Administrativen sad Sofia-grad

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. september 2021

Žalobkyňa:

WS

Žalovaný:

Intervjuirašt organ na Dăržavna agencija za bežancite pri
Ministerskija savet

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Podmienky na poskytnutie medzinárodnej ochrany v prípade rodovo podmieneného násillia na ženách v podobe domáceho násillia stanovené v smernici 2011/95/EÚ; alternatívna možnosť poskytnutia doplnkovej ochrany vzhľadom na existujúce hrozby vraždy v mene cti v prípade eventuálneho návratu žiadateľky do krajiny pôvodu

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 na základe článku 267 druhého odseku ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Uplatnia sa podľa odôvodnenia 17 smernice 2011/95/EÚ definície a vymedzenia pojmov uvedené v Dohovore Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. decembra 1979 a v Dohovore Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu na účely klasifikácie rodovo podmieneného násillia na ženách ako dôvodu na poskytnutie medzinárodnej ochrany podľa Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany, alebo má rodovo podmienené násillie na ženách ako dôvod na poskytnutie medzinárodnej ochrany podľa smernice 2011/95 autonómny význam, ktorý sa odlišuje od významu v uvedených nástrojoch medzinárodného práva?

2. Je v prípade, ak sa tvrdí, že dochádza k rodovo podmienenému násilliu na ženách, pre určenie príslušnosti k určitej sociálnej skupine ako dôvodu prenasledovania podľa článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95 smerodajné výlučne pohlavie alebo sociálny rod obete prenasledovania (násillie na žene len preto, lebo je žena), môžu byť konkrétne formy/akty/činy prenasledovania, aké sú uvedené v demonštratívnom výpočte v odôvodnení 30, rozhodujúce pre „viditeľnosť skupiny v spoločnosti“, t. j. jej rozlišovaciú charakteristiku, v závislosti od okolností v krajine pôvodu, alebo sa tieto akty môžu vzťahovať len na činy prenasledovania podľa článku 9 ods. 2 písm. a) alebo f) smernice 2011/95?

3. Predstavuje pohlavie alebo sociálny rod v prípade, ak osoba, ktorá žiada o ochranu, tvrdí, že dochádza k rodovo podmienenému násilliu v podobe

domáceho násilia, dostatočný dôvod na určenie príslušnosti k určitej sociálnej skupine podľa článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95, alebo sa musí konštatovať doplňujúca rozlišovacia charakteristika, ak sa článok 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95/EÚ vykladá doslovne podľa jeho znenia, podľa ktorého musia byť podmienky splnené kumulatívne a aspekty týkajúce sa rodu musia existovať alternatívne?

4. Má sa článok 9 ods. 3 smernice 2011/95 v prípade, ak osoba, ktorá žiada o ochranu, tvrdí, že dochádza k rodovo podmienenému násiliu v podobe domáceho násilia, ktorého sa dopúšťa neštátny aktér, ktorý je aktérom prenasledovania, v zmysle článku 6 písm. c) smernice 2011/95, vykladať v tom zmysle, že na preukázanie príčinnej súvislosti stačí, ak sa konštatuje súvislosť medzi dôvodmi prenasledovania uvedenými v článku 10 a činní prenasledovania v zmysle [článku 9] ods. 1 smernice 2011/95, alebo sa musí nevyhnutne konštatovať neexistencia ochrany pred údajným prenasledovaním, resp. existuje táto súvislosť v prípadoch, v ktorých neštátni aktéri, ktorí sú aktérmi prenasledovania, nevnímajú jednotlivé akty prenasledovania/násilné akty ako také ako rodovo podmienené?

5. Môže reálna hrozba vraždy v mene cti v prípade eventuálneho návratu do krajiny pôvodu, pokiaľ sú splnené ostatné podmienky stanovené na tento účel, odôvodniť poskytnutie doplnkovej ochrany podľa článku 15 písm. a) smernice 2011/95 v spojení s článkom 2 EDĽP (nikoho nemožno úmyselne zbaviť života), alebo sa má táto hrozba klasifikovať ako bezprávie podľa článku 15 písm. b) smernice 2011/95 v spojení s článkom 3 EDĽP, ako sa to vykladá v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva pri celkovom posúdení rizika ďalších rodovo podmienených násilných aktov, resp. stačí na poskytnutie tejto ochrany, že žiadajúca osoba subjektívne odmieta ochranu krajiny pôvodu?

Uvádzané právne predpisy Únie

Zmluva o fungovaní Európskej únie, článok 78 ods. 1

Smernica Európskeho parlamentu a Rady **2011/95/EÚ** z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany, najmä odôvodnenia 17, 29 a 30, ako aj článok 2 písm. d) a f), článok 4 ods. 3 písm. c), článok 6, článok 7 ods. 2, článok 9 ods. 1 až 3, ako aj článok 10 ods. 1 a 2

Smernica Európskeho parlamentu a Rady **2013/32/EÚ** z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany, najmä článok 33 ods. 2 a článok 40 ods. 2 a 3

Uznesenie Európskeho parlamentu (EP) z 8. marca 2016 o situácii utečieniek a žiadateľiek o azyl v EÚ (2015/2325(INI)) (ďalej len „uznesenie EP z 8. marca 2016“), najmä body 13, 15 a 18

Uznesenie Európskeho parlamentu z 12. septembra 2017 o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu v mene Európskej únie

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 4. apríla 2019 o žiadosti Súdnemu dvoru o stanovisko týkajúce sa súladu návrhov na pristúpenie Európskej únie k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu a o postupe pristúpenia so zmluvami (2019/2678(RSP))

Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/866 z 11. mája 2017 o podpise Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu, pokiaľ ide o azyl a zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia (zásada *non-refoulement*), v mene Európskej únie

Uvádzaná judikatúra Súdneho dvora Európskej únie

Rozsudok (veľká komora) zo 14. mája 2020, FMS a i. (spojené veci C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, najmä body 192, 196 a 197)

Rozsudok zo 7. novembra 2013, X a i. (spojené veci C-119/12 až C-201/12, EU:C:2013:720, body 45 až 47)

Rozsudok zo 4. októbra 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, bod 89)

Uvádzané predpisy medzinárodného práva

Dohovor o právnom postavení utečencov, podpísaný 28. júla 1951 v Ženeve, v znení zmenenom Protokolom o právnom postavení utečencov, podpísaným 31. januára 1967 v New Yorku (ďalej len „Ženevský dohovor o utečencoch“), najmä preambula a článok 1 písm. a) bod 2

Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) (ďalej len „Dohovor proti diskriminácii žien“), ktorý bol schválený 18. decembra 1979 Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov, najmä článok 1

Všeobecné odporúčanie výboru CEDAW na odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien, body 19, 24 a 25

Dohovor o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu, schválený Výborom ministrov Rady Európy 7. apríla 2011 (ďalej len „Istanbulský dohovor“), najmä články 2, 3, 60 a 61

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“), najmä články 2, 3 a 15

Uvádzaná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva

Rozsudok ESĽP z 9. júna 2009, OPUZ v. Turecko (sťažnosť č. 33401/02, body 97 a 98)

Rozsudok ESĽP z 20. júla 2010 N v. Švédsko (sťažnosť č. 23505/09, body 55, 59, 60, 61 a 62)

Vnútroštátne právne predpisy

Zakon za ubežišteto i bežancite (zákon o azyle a utečencoch, ďalej len „ZUB“), najmä § 8, 9, 13 a 76b, ako aj § 1 body 5 a 6 dodatkových ustanovení k ZUB

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobkyňa WS je štátna príslušníčka Tureckej republiky, hlási sa ku kurdskej etnickej skupine, je sunitská moslimka a je rozvedená. V júni 2018 odišla z Turecka do Bulharska, a to legálne s tureckým pasom a pracovným vízom. Pricestovala do mesta Plovdiv (Bulharsko). Prostredníctvom prevádzčača si obstarala týždňové vízum pre Nemecko a odcestovala lietadlom do Berlína k svojej tete. Dňa 21. júna 2018 tam podala žiadosť o ochranu, ale rozhodnutím Dáždžavna agencija za bežancite (Štátna agentúra pre utečencov; Bulharsko, ďalej len „DAB“) z 28. februára 2019 bola na základe dožadania Spolkovej republiky Nemecko o prevzatie opäť prevzatá na účely posúdenia jej žiadosti o medzinárodnú ochranu v Bulharsku.
- 2 Počas troch pohovorov uskutočnených v októbri 2019 žiadateľka vyhlásila, že v Turecku mala problémy so svojím bývalým manželom BS, s ktorým ju nútene zosobášila jej rodina a s ktorým má tri dcéry. Po viacerých násilných incidentoch, v dôsledku ktorých bola opakovane ubytovaná v azylových domoch pre ženy, ktoré sú obeťami násilia, v septembri 2016 opustila svojho manžela a začala bývať s iným mužom. S týmto mužom uzavrela v roku 2017 cirkevné manželstvo, z ktorého sa im narodil syn. Jej pokrvná rodina ju pri sporoch s BS nepodporovala. Žiadateľka uvádza, že sa bojí o svoj život, a predkladá dôkazy o tom, že jej [bývalý] manžel, jeho rodina a jej pokrvná rodina sa jej vyhrážajú, pričom sa bojí, že ak by sa vrátila do Turecka, jej pokrvná rodina by ju zabila. So svojím prvým manželom je od septembra 2018, keď už odišla z Turecka, oficiálne rozvedená.
- 3 Riaditeľ DAB rozhodnutím z 21. mája 2020 zamietol žiadosť WS o medzinárodnú ochranu ako nedôvodnú. Tento orgán považuje uvedené dôvody na opustenie

Turecka so zreteľom na požadovanú medzinárodnú ochranu za irelevantné. Tieto dôvody podľa jeho názoru nemožno uviesť do súvislosti s jedným z dôvodov uvedených v bulharskom zákone, konkrétne s oprávnenou obavou pred prenasledovaním z dôvodu „rasy“, náboženstva, štátnej príslušnosti, politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Žiadateľka navyše podľa uvedeného orgánu netvrdila, že bola prenasledovaná z dôvodu svojho rodu. Po tom, čo bolo toto rozhodnutie napadnuté žalobou, Administrativen sād Sofia-grad (Správny súd mesta Sofia, Bulharsko) a Varchoven administrativen sād (Najvyšší správny súd, Bulharsko) ho potvrdili.

- 4 Dňa 13. apríla 2021 podala WS opäť žiadosť o medzinárodnú ochranu, ku ktorej pripojila ďalších deväť písomných dôkazov, ktoré považuje za relevantné, pokiaľ ide o jej osobnú situáciu a jej krajinu pôvodu. Na základe nich WS tvrdí, že v jej prípade existujú dôvody na priznanie postavenia utečenca (podľa § 8 ods. 1 ZUB) z dôvodu jej príslušnosti k určitej sociálnej skupine, konkrétne k skupine žien, ktoré zažili domáce násilie, a žien, ktoré sú potenciálnymi obeťami zločinov v mene cti. V tejto žiadosti sa uvádza, že aktérmi prenasledovania sú nešťatní aktéri, pred ktorými ju turecký štát nedokáže ochrániť, bez ohľadu na to, aké opatrenia tento štát prijme. Voči prípadnému návratu do Turecka sa namieta, že táto cudzinka tam nemá nikoho, na koho sa môže spoľahnúť, a bojí sa, že ju jej bývalý manžel zabije alebo že sa stane obeťou vraždy v mene cti spáchanej jeho rodinou alebo jej pokrvnou rodinou alebo opäť bude nútená uzavrieť manželstvo. Zastáva názor, že jej situácia sa medzitým zhoršila, lebo má dieťa s mužom, s ktorým nie je zosobášená. Ako novú okolnosť uvádza odstúpenie Turecka od Istanbulskeho dohovoru v marci 2021. WS tvrdí, že spĺňa podmienky na priznanie statusu humanitárnej ochrany podľa § 9 ods. 1 bodu 1 a bodu 2 ZUB, keďže v prípade eventuálneho návratu do Turecka by bola vystavená porušeniam článkov 2 a 3 EDLP.
- 5 Orgán DAB pre uskutočňovanie pohovorov rozhodol, že následná žiadosť WS o začatie konania o poskytnutí medzinárodnej ochrany je neprípustná. WS napadla toto zamietavé rozhodnutie žalobou na vnútroštátnom súde. Proti rozsudku tohto súdu nie je prípustná kasačná sťažnosť. Tento rozsudok je konečný a vyhlásením nadobúda právoplatnosť.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 6 Žalobkyňa navrhuje zrušiť rozhodnutie orgánu DAB pre uskutočňovanie pohovorov. Zastáva názor, že v následnej žiadosti o ochranu predložila nové písomné dôkazy o svojej osobnej situácii a svojej krajine pôvodu. Uvádza, že v jej prípade sú splnené zákonné podmienky na priznanie postavenia utečenca, resp. že predložila nové dôkazy o splnení podmienok na poskytnutie statusu humanitárnej ochrany podľa ZUB.
- 7 Žalovaný sa bráni proti žalobe a navrhuje zamietnuť ju. Zastáva názor, že písomné dôkazy boli v napadnutom rozhodnutí preskúmané a že žiadateľka neuviedla

žiadne nové okolnosti týkajúce sa jej osobnej situácie a jej krajiny pôvodu, ktoré by odôvodňovali postavenie utečenca a status humanitárnej ochrany podľa ZUB a ktoré by ešte neboli zohľadnené pri predchádzajúcom odmietnutí poskytnutia medzinárodnej ochrany.

- 8 Podľa názoru vnútroštátneho súdu sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore Európskej únie.

Podľa názoru uvedeného súdu je tento návrh prípustný, keďže skutkový a právny stav v prejednávacom prípade patrí do pôsobnosti práva Únie, konkrétne smernice 2013/32/EÚ a smernice 2011/95/EÚ. Konajúci senát poukazuje na to, že sa mu nepodarilo nájsť žiadne rozsudky Súdneho dvora týkajúce sa totožných otázok, ktoré by mu mohli pomôcť pri rozhodovaní o veci, ktorú prejednáva.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 9 Podľa názoru vnútroštátneho súdu posúdenie existencie nových skutočností uvedených na odôvodnenie nároku žalobkyne na priznanie postavenia utečenca priamo súvisí s preskúmaním otázky, či žalobkyňa spĺňa hmotnoprávne podmienky na poskytnutie medzinárodnej ochrany podľa smernice 2011/95/EÚ. S prihliadnutím na odôvodnenie 17 tejto smernice vnútroštátny súd načrtáva okruh nástrojov medzinárodného práva, ktoré sú podľa tohto ustanovenia pre členské štáty záväzné. Popri Ženevskom dohovore o utečencoch a Protokole o právnom postavení utečencov, ktorý je jeho súčasťou, sú to Dohovor proti diskriminácii žien a Istanburský dohovor (najmä so zreteľom na legálne definície obsiahnuté v článkoch 34 až 40). Hoci sa posledný uvedený dohovor v Bulharsku neuplatňuje (keďže podľa rozhodnutia bulharského Ústavného súdu nie je v súlade s bulharskou ústavou, a preto ho nemožno ratifikovať), vnútroštátny súd zastáva názor, že so zreteľom na článok 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95 je dôležitý na účely zohľadnenia podmienok v krajine pôvodu pre prípad eventuálneho návratu žiadateľky do tejto krajiny (najmä so zreteľom na odstúpenie Turecka od tohto dohovoru).
- 10 Hlavná otázka, ktorá vzniká vo veci samej v súvislosti s uplatniteľnými medzinárodnoprávnymi zmluvami, je, či vnútroštátny súd pri posudzovaní pojmu „rodovo podmienené násilie na ženách“ môže vychádzať z legálnych definícií obsiahnutých v Dohovore proti diskriminácii žien a v Istanburskom dohovore, alebo či má tento pojem vlastný autonómny význam. Na objasnenie týchto aspektov bola položená **prvá prejudiciálna otázka**.
- 11 Pokiaľ ide o **druhú prejudiciálnu otázku**, konajúci senát považuje body 19, 24 a 25 všeobecného odporúčania Výboru Organizácie Spojených národov pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien (ďalej len „výbor CEDAW“) za užitočné výkladové usmernenia. Podľa týchto usmernení je rodovo podmienené násilie vymedzené jednak ako násilie, ktoré je nasmerované proti žene, pretože je žena, alebo ktoré postihuje ženy disproportionalne, a jednak ako násilie, ktoré je nasmerované proti skupinám žien, ktoré patria k zraniteľným alebo

znevýhodneným skupinám, alebo proti skupinám žien, ktoré popri diskriminácii, ktorá je nasmerovaná proti nim ako ženám, tiež môžu byť vystavené viacnásobnej diskriminácii, ktorá je založená na ďalších dôvodoch, ako je „rasa“, etnická alebo náboženská identita, postihnutie, vek, alebo na iných faktoroch.

- 12 V Istanbulskom dohovore je na jednej strane „rodovo podmienené násilie na ženách“ tiež vymedzené ako násilie, ktoré je nasmerované proti žene, pretože je žena, a „násilie na ženách“ ako porušenie ľudských práv. Podľa názoru vnútroštátneho súdu možno toto porušenie ľudských práv uplatniť na činy prenasledovania podľa článku 9 ods. 1 smernice 2011/95/EÚ. Na druhej strane je v Istanbulskom dohovore „domáce násilie“ vymedzené ako všetky činy telesného, sexuálneho, duševného a ekonomického násillia, ktoré sa vyskytujú v rámci rodiny alebo domácej jednotky alebo medzi bývalými alebo súčasnými manželmi alebo partnermi, či už páchatel má, alebo v minulosti mal s obeťou spoločný pobyt. Podľa názoru vnútroštátneho súdu takto upravené konkrétne akty rodovo podmieneného násillia na ženách zodpovedajú činom prenasledovania uvedeným v článku 9 ods. 2 písm. a) a f) smernice 2011/95/EÚ.
- 13 Vnútroštátny súd ďalej prihliada na uznesenie EP z 8. marca 2016. Zdôrazňuje sa v ňom, že rodové formy násillia a diskriminácie, medzi ktoré okrem iného patrí sexuálne násilie, nútené manželstvo, domáce násilie, tzv. zločiny zo cti a rodová diskriminácia povolená štátom, predstavujú prenasledovanie a mali by sa považovať za opodstatnené dôvody na žiadanie o azyl v EÚ. Senát však prihliada aj na návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan 11. marca 2021 v konaní o vydaní stanoviska 1/19, ktoré sa začalo na návrh Európskeho parlamentu (EU:C:2021:198). Podľa bodu 161 týchto návrhov v súčasnosti právo EÚ vo všeobecnosti nestanovuje povinnosť zohľadniť násilie páchané na ženách ako jednu z foriem prenasledovania, ktorá môže viesť k vzniku postavenia utečenca.
- 14 Pokiaľ ide o klasifikáciu rodovo podmieneného násillia na ženách ako dôvodu na poskytnutie medzinárodnej ochrany, vnútroštátny súd má pochybnosti, ako má vyložiť pojem príslušnosť k určitej sociálnej skupine podľa článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95. Konkrétne sa pýta, či pohlavie/sociálny rod obeť prenasledovania (násilie na žene len preto, lebo je žena) postačuje na konštatovanie takej príslušnosti, alebo či konkrétne formy/akty/činy prenasledovania môžu byť rozhodujúce pre „viditeľnosť skupiny v spoločnosti“ (t. j. byť jej rozlišovacou charakteristikou), pričom by sa muselo prihliadať na okolnosti v krajine pôvodu. Napokon sa pýta, či sa tieto akty môžu vzťahovať len na činy prenasledovania podľa článku 9 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2011/95. Inak povedané, pýta sa, či by sa s prihliadnutím na doslovný výklad článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95 založený na znení tohto ustanovenia musela stanoviť doplňujúca rozlišovacia charakteristika skupiny.
- 15 Vo svojich úvahách týkajúcich sa **tretej prejudiciálnej otázky** konajúci senát konštatuje, že v článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95 je príslušnosť k určitej sociálnej skupine vymedzená dvoma podmienkami, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Na jednej strane musia mať príslušníci skupiny „prirodzenú

charakteristiku“ alebo „spoločný pôvod, ktorý sa nemôže zmeniť“, alebo zdieľať charakteristiku alebo vieru, „ktorá je taká základná pre identitu alebo vedomie [svedomie – *neoficiálny preklad*], že osoba by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla“. Na druhej strane musí mať táto skupina jednoznačnú identitu v príslušnej krajine, pretože je vnímaná ako „odlišná“ od okolitej spoločnosti.

- 16 V tom istom ustanovení sa zároveň výslovne uvádza, že aspekty týkajúce sa rodu vrátane rodovej identity sú relevantné pre tento pojem, pričom je však použitá spojka „alebo“, ktorá odkazuje na existenciu alternatív: na určenie príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zisťovanie charakteristík takejto skupiny.
- 17 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že definíciu príslušnosti k určitej sociálnej skupine nemožno posudzovať nezávisle od okolností v krajine pôvodu. Konštatuje však, že pri pokuse klasifikovať údajné domáce násilie ako formu rodovo podmieneného násillia treba prihliadať na skutočnosť, že toto domáce násilie sa musí týkať žien na všetkých úrovniach spoločnosti bez ohľadu na ich vek, ich vzdelanie, ich príjem, ich spoločenské postavenie alebo ich krajinu pôvodu. V niektorých spoločnostiach sa však domáce násilie príliš často považuje za osobný problém a príliš ľahko sa toleruje. To ešte viac sťažuje vnútroštátnemu súdu predpoklad, že konkrétna forma, resp. konkrétny akt alebo čin rodovo podmieneného násillia (domáce násilie) môžu byť rozhodujúce pre „viditeľnosť skupiny v spoločnosti“ ako súčasť definície uvedenej v článku 10 ods. 1 písm. d) smernice 2011/95. Rodovo podmienené prenasledovanie, ku ktorému údajne dochádza v prejednávanom prípade, je naopak špecifické tým, že páchatel, ktorý sa dopúšťa tohto násillia, je osobou, ktorú obeť už pozná, a obeť sa často nachádza v postavení ekonomickej alebo inej závislosti od páchatel'a, čo stupňuje strach z oznámenia tohto násillia. V dôsledku toho obeť hrozí, že sa opäť stane obeťou páchatel'a alebo rodiny. Na tomto mieste vnútroštátny súd nachádza doplňujúce argumenty, ktoré svedčia v neprospech záveru, že pokiaľ ide konkrétne o domáce násilie, ku ktorému údajne dochádza v prejednávanom prípade, forma/činy rodovo podmieneného prenasledovania sú rozhodujúce pre „viditeľnosť“ skupiny v spoločnosti v zmysle predmetného ustanovenia smernice 2011/95.
- 18 V úvahách týkajúcich sa **štvrtej prejudiciálnej otázky** vnútroštátny súd dospieva k predbežnému záveru, že pre určenie príslušnosti k určitej sociálnej skupine je v prejednávanom prípade relevantný jedine biologický alebo sociálny rod žiadateľky. Tento súd sa domnieva, že vyššie uvedený výklad má oporu v odôvodnení 30 a v článku 4 ods. 3 písm. c) smernice 2011/95. Podľa názoru vnútroštátneho súdu konkrétne násilie na žene, pretože je žena, predstavuje relevantný dôvod prenasledovania. Obeť utrpela celý rad konkrétnych foriem/aktov/činov rodovo podmieneného prenasledovania, vrátane údajného domáceho násillia a hrozby vraždy v mene cti. Ak tieto konkrétne akty/činy z dôvodu svojej povahy alebo opakovania dosiahnu stupeň závažnosti podľa článku 9 ods. 1 smernice 2011/95 a možno ich klasifikovať ako závažné porušenie základných ľudských práv, rodovo podmienené násilie je dôvodom na priznanie postavenia utečenca, pokiaľ žiadateľ preukáže opodstatnenú obavu z príslušného prenasledovania.

- 19 Bez ohľadu na vyššie uvedené má konajúci senát pochybnosti o tom, či sa má rodovo podmienené násilie v podobe domáceho násilia, ku ktorému údajne dochádza, klasifikovať ako dôvod na poskytnutie medzinárodnej ochrany. Kladie si otázku, ako sa má určiť príčinná súvislosť podľa článku 9 ods. 3 smernice 2011/95/EÚ v prípadoch údajného násilia, ktorého sa dopustil nešťatný aktér, ktorý je aktérom prenasledovania v zmysle článku 6 písm. c) smernice 2011/95. Vzhľadom na použitie spojky „alebo“ v odôvodnení 29 a v článku 9 ods. 3 smernice 2011/95 sa táto príčinná súvislosť vykladá takto: *i)* súvislosť medzi dôvodmi prenasledovania a činmi prenasledovania alebo *ii)* súvislosť medzi dôvodmi prenasledovania a neexistenciou ochrany pred činmi prenasledovania v prípadoch, keď neexistuje nijaká súvislosť medzi týmito dôvodmi a činmi prenasledovania.
- 20 Podľa definície uvedenej v článku 6 písm. c) smernice 2011/95 však v prípade, ak je aktérom prenasledovania, ku ktorému údajne dochádza, nešťatný aktér, musí byť možné preukázať, že aktéri uvedení v písmenách a) a b) nie sú schopní alebo ochotní poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem, ako sa vymedzuje v článku 7. V tomto zmysle by sa v konkrétnom prípade násilia nevyhnutne musela konštatovať príčinná súvislosť s neexistenciou ochrany v krajine pôvodu. V tomto smere si vnútroštátny súd tiež kladie otázku, či je pre určenie príčinnej súvislosti podľa článku 9 ods. 3 smernice relevantná skutočnosť, že ani nešťatní aktéri, ktorí sú aktérmi prenasledovania, ani obeť nepovažujú jednotlivé akty prenasledovania/násilné akty ako také za rodovo podmienené, resp. za akty nasmerované proti obeť len z dôvodu pohlavia alebo sociálneho rodu. Ako sa má táto otázka posúdiť najmä v prípade, ak žiadatelia pri opise skutočností uvedených na odôvodnenie svojho nároku na priznanie postavenia utečenca neuvedú, že mali „rodovo podmienené problémy“? Správny orgán v prejednávacom prípade tiež predpokladal, že „žadateľka je plnoletá a neuviedla, že bola prenasledovaná z dôvodu svojho rodu“.
- 21 **Piatu prejudiciálnu otázku** kladie vnútroštátny súd pre prípad, že sa ukáže, že údajné prenasledovanie v podobe rodovo podmieneného násilia – domáceho násilia – nie je dôvodom na priznanie postavenia utečenca. V tomto prípade by bolo potrebné preskúmať, či sú splnené podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany, t. j. či by žiadateľka v prípade, ak by bola eventuálne vrátená do svojej krajiny pôvodu, čelila reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia v zmysle článku 2 písm. f) v spojení s článkom 15 písm. a) a b) smernice 2011/95. V tomto smere senát prihliada na odôvodnenie 34 smernice 2011/95 v spojení s článkami 2 a 3 EDLP, ako aj na článok 3 písm. a) Istanbulskeho dohovoru a body 1 a 7 všeobecného odporúčania výboru CEDAW č. 19. V týchto ustanoveniach je rodovo podmienené násilie vymedzené ako porušenie základných ľudských práv a slobôd.
- 22 V tejto súvislosti konajúci senát kladie otázku, ako sa má klasifikovať údajná hrozba vraždy v mene cti na účely doplnkovej ochrany – či je táto hrozba postačujúca na konštatovanie reálneho rizika utrpenia vážneho bezprávia podľa článku 15 písm. a) smernice 2011/95, alebo či sa má vykladať ako neľudské alebo

ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 15 písm. b) smernice 2011/95 v spojení s článkom 3 EDLP, a to so zreteľom na riziká, na ktoré poukazuje žiadateľka, týkajúce sa opätovného núteného manželstva a stigmatizácie v spoločnosti, ktorá odmieta slobodné ženy, ktorým sa narodilo nemanželské dieťa, a na strach, že sa stane opäť obeťou bývalého manžela alebo rodiny.

Vnútroštátny súd chce najmä zistiť, či subjektívny prvok definície uvedenej v článku 2 písm. f) smernice 2011/95 („odmieta ochranu tejto krajiny“), vrátane odmietnutia využiť azylové domy pre obe domáceho násilia, a to z dôvodu predpokladaného niekoľkoročného pobytu podobného väzbe, ktorý mnohé obe motivuje k tomu, aby sa vrátili do násilných rodinných pomerov, keďže nemajú nijakú mužskú alebo rodinnú podporu, postačuje na poskytnutie doplnkovej ochrany, ak existuje reálna hrozba vraždy v mene cti, ktorá vyžaduje jediné úspešné konanie páchatel'a.

PRACOVNÝ DOKUMENT